

KATERN KERK OP SCHEVENINGEN - KERK OP KOERS

Commissie Toekomstverkenning

Hoewel de Protestantse Gemeente Scheveningen een levendige gemeente is, heeft zij te maken met dalende inkomsten. Dat was voor de Algemene Kerkenraad mede de reden om in het najaar van 2016 de 'Commissie Toekomstverkenning' te installeren. Voorjaar 2017 heeft deze commissie haar bevindingen gepresenteerd. En die logen er niet om. De Algemene Kerkenraad heeft dan ook, na overleg in de wijkkerkenraden, besloten om aan de slag te gaan met de adviezen van deze 'Commissie Toekomstverkenning'. Zie www.kerkopkoers.nl.

Kerk op koers

Jan Boer (van 'Kerkvitaal, *gemeenteadvies en – begeleiding*'), de voorzitter van de toenmalige Commissie Toekomstverkenning, is nu ook gevraagd om het vervolg-proces 'Kerk op koers' te (bege-)leiden en daarvoor de benodigde specialisten in te schakelen. Ondertussen is er al het nodige gebeurd. We praten u graag even bij.

Om te beginnen met de uitwerking van de opdracht, zoals die onderstaand is geformuleerd.

ALGEMEEN

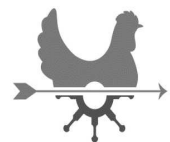
1. Begeleiding en facilitering van een proces om te komen tot een vitale gemeente:
 - a. met een grote betrokkenheid van de gemeenteleden
 - b. met een gezonde financiële huishouding

VERNIEUWING

2. Met daarbij een uitgewerkte visie op:
 - a. het toekomstperspectief: een beargumenteerde toekomstvisie op basis van analyse van verleden en heden, trends en verwachtingen (met een vertaling naar benodigde capaciteit (gebouwen en mensen))
 - b. de inzet van predikanten en andere professionals
 - c. vrijwilligersbeleid
 - d. doelgroepenbeleid
 - e. effectieve inzet van bestuurskracht en vereenvoudiging van de structuur, op samenwerking gericht
 - f. de (on)mogelijkheden van gesubsidieerde pioniers-plekken
 - g. en een verkenning van de mogelijkheden van samenwerking met de wijkverenigingen**vanuit een pastorale, diaconale en missionaire invalshoek.**

Hoe kunnen ze nu de man die de Bovenkerk in Kampen heeft gesloten hier op Scheveningen vragen?

*Een bijzondere 'vraag' die ik kreeg na afloop van de gemeenteavond. Maar even voor de helderheid: Ik **sluit** geen kerken en ik **besluit** ook niets. Als 'betrokken buitenstaander' met kennis en ervaring begeleid ik processen die er toe moeten leiden dat een gemeente weer verder kan en in de toekomst vitaal is, ook financieel. Daarbij zet ik in op draagvlak in de gemeente en op goede en objectieve informatievoorziening op basis waarvan de Algemene Kerkenraad een goed onderbouwd besluit kan nemen.*

Kerk op koers

En wat betreft de Bovenkerk: De wijkgemeenten is gevraagd aan welke eisen hun toekomstige wijkkerk moet voldoen. En voor een jonge wijkgemeente is er behoefte aan nevenruimtes voor de jeugd etc. Nevenruimtes zijn er in de Bovenkerk nauwelijks, terwijl er een paar honderd meter verderop een net opgeknapte kerk staat die wel aan deze eisen voldoet. Vandaar dat de Algemene Kerkenraad toen heeft besloten die kerk als reguliere vierplek aan te wijzen. En eh..., de Bovenkerk blijft echt wel staan. En er kan nog steeds zo nu en dan in gekerkt worden. Een vergelijkbaar kerkgebouw (zo duur in onderhoud en zonder nevenruimten) ben ik op Scheveningen overigens niet tegengekomen.

INKOMSTENVERHOOGING

3. Onderzoek naar (betere) verhuurbaarheid van gebouwen
4. Onderzoek (door het CvK) naar verhoging van de opbrengst van de Actie Kerkbalans.
5. Onderzoek naar alternatieve vormen van geldwerving en subsidies

UITGAVENBEPERKING

6. Naast mogelijke besparingen in aantal en gebruik van gebouwen en benodigde menskracht naar aanleiding van bovengenoemde capaciteitsbepalingen worden alle uitgaveposten door het college van kerkrentmeesters tegen het licht gehouden en uitgaven waar mogelijk beperkt.

Klankbordgroepen

Om voorstellen te bespreken en nieuwe ideeën op te doen en te toetsen zijn er zogenaamde 'klankbordgroepen' samengesteld met een zo breed mogelijke vertegenwoordiging uit alle wijkgemeenten. Er zijn klankbordgroepen voor 'vernieuwing' en, 'inkomstenverhoging en uitgavenbeperking'. Beide groepen zijn al een paar keer bij elkaar geweest en in januari staan de volgende bijeenkomsten gepland. In totaal doen zo'n 35 gemeenteleden mee.

Inspiratieavond

In tijden van krimp is het ook goed om na te denken over vernieuwing. Hoe willen we straks de 'afgeslankte' kerk inrichten? Op dinsdagavond 14 november dachten we daar met zo'n 130 mensen over na tijdens de inspiratieavond. Na een opening uit Romeinen 12 werden die avond een aantal voorbeelden van een vernieuwende aanpak van gemeente-zijn gepresenteerd en besproken. Hoe kun je vanuit een meer diaconale invalshoek het gemeentewerk anders opzetten? Welke focus heeft men op verschillende van de 100 pioniersplekken elders in het land en wat zijn de 'resultaten' daarvan? En stel je voor dat je de gemeente opnieuw in wilt delen, hoe zou je dat kunnen doen zonder mensen 'te verliezen'? Harry Veldhuis was die avond ook aanwezig. Hij was voorzitter van de Algemene Kerkenraad van de Hervormde Gemeente Kampen en gaf mede leiding aan een vernieuwingsproces binnen deze gemeente. De gemeente is daar opnieuw ingedeeld op 'kleur' of 'profiel'. Een boeiend proces over 'eenheid in verscheidenheid'. Tijdens deze avond dachten we erover na of zo'n proces ook in Scheveningen zou kunnen werken.

Verder waren er presentaties van

1. Kerkelijk werker **Arjo van der Steen** - 'Kerk 2.0' in de Prinses Juliana Kerk
2. Pastoraal werker **Mark van der Laan** - aandachts-pastoraat in de Nieuwe Badkapel
3. Waarnemend predikant ds. **Barend Weegink** - vernieuwende ideeën van de Oude Kerk
4. Gemeentelid **Gert Jan van de Ende** – logo van en uitzending kerkdiensten Bethelkerk.
5. Jaap van der Giessen, team Missionair PKN - 'missionair gemeente zijn'
6. Pieternel Ermen, projectmedewerker Kerk in Actie - 'Zorgzame kerk'.
7. Gert Jan van de Ende - **doelgroepenbeleid**

Alle presentaties zijn terug te vinden op www.kerkopkoers.nl.

Gemeenteavond

Twee weken later, op 29 november, hebben we de geplande gemeenteavond in 'Ons Centrum' gehad. Die avond hadden we Alwin Kaashoek, van KAAder

Kerkadvies, te gast. Tijdens zijn presentatie nam

hij ons mee naar alle gebouwen.. Zowel die van de Protestantse Gemeente als die van de diverse wijkverenigingen. Leuk om ze allemaal zowel van buiten als van binnen te zien.

Zijn opdracht is vooral gericht op de verkenning van de (on)mogelijkheden van elk gebouw om meer verhuuropbrengsten te realiseren. Welke aanpassingen van het gebouw zijn daar eventueel voor nodig? En welke aanpassingen in de organisatie zijn daarvoor gewenst?

Het meest in het oog viel de geweldige overcapaciteit. En daarmee is de bezettingsgraad bijzonder laag. Dat moet efficiënter kunnen.

Overigens, op 29 oktober zat de Oude Kerk vol. Maar dat was dan wel met vier wijkgemeenten.

Als hij zijn rapport heeft afgerond zal dat ook op de website worden gepubliceerd.

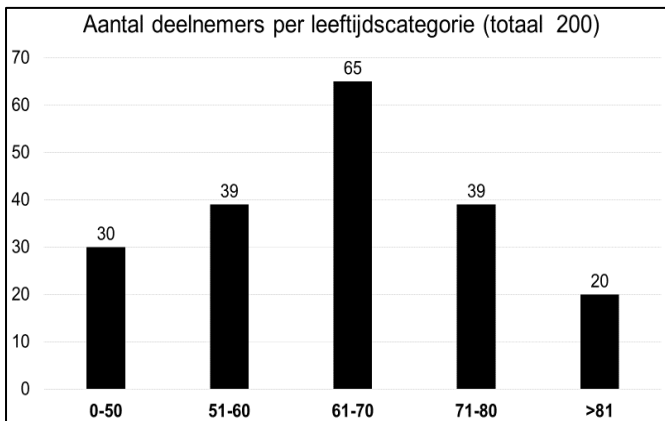
Romeinen 12 : 11 (NBV)

Laat uw **enthousiasme** niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de Geest en dien de Heer.

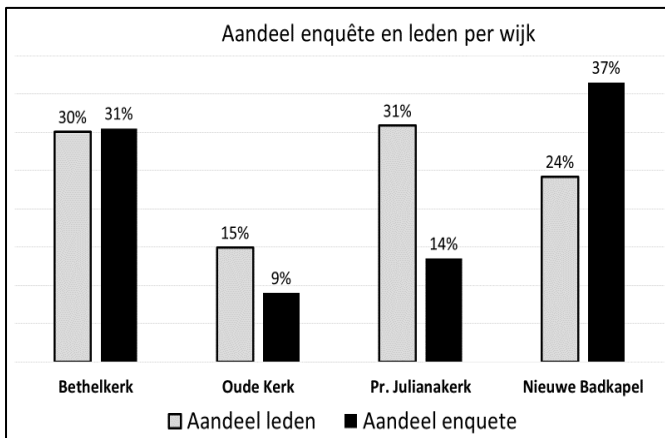
Enquête

Tijdens de gezamenlijke 'Refo 500 dienst' op 29 oktober werd de aftrap gegeven voor een enquête. De eerste uitkomsten werden op de gemeenteavond van 29 november gepresenteerd. Hier een korte duiding van de uitkomsten.

Zo'n 200 gemeenteleden vulden de vragenlijst in. In onderstaande staafdiagram is te zien hoe de verdeling daar van over de leeftijden is. Let wel, het eerste staafje betreft alle reacties van gemeenteleden tot en met 50 jaar oud.

In het volgende plaatje is te zien hoe de verdeling van de reacties over de wijkgemeenten is. Het percentage van alle reacties per wijkgemeente is afgezet tegen het percentage van de belijdende leden van de wijkgemeente. Beide ten opzichte van het totaal aantal leden

Vanuit de oude kerk kwam zowel absoluut als relatief het minste aantal reacties. Maar de reacties die er kwamen waren veel eenduidiger dan vanuit de andere wijken.

Dat de reacties uit de andere wijken minder eenduidig is zou er mee maken kunnen hebben dat alle andere wijken al een of meerdere fusies achter de rug hebben, en de oude kerk niet.

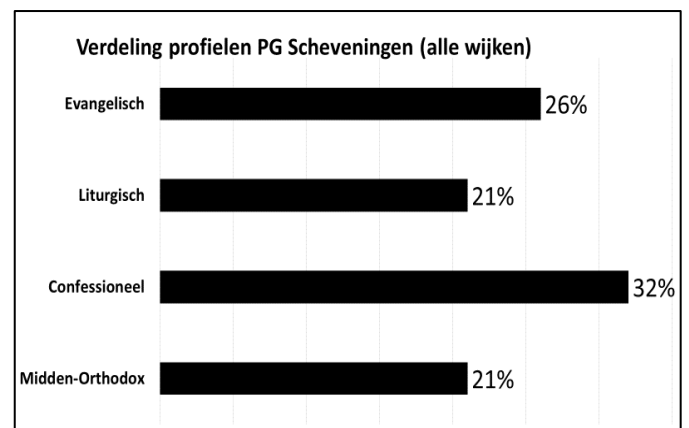
De diversiteit van de reacties uit de andere wijken kan er ook mee te maken hebben dat 'de perforatie' naar wijk van voorkeur zich niet 100 % heeft

voltrokken: Men blijft bijv. toch bij de kerk betrokken waar men altijd al naar toe is gegaan of die gewoon het dichtst in de buurt staat of...

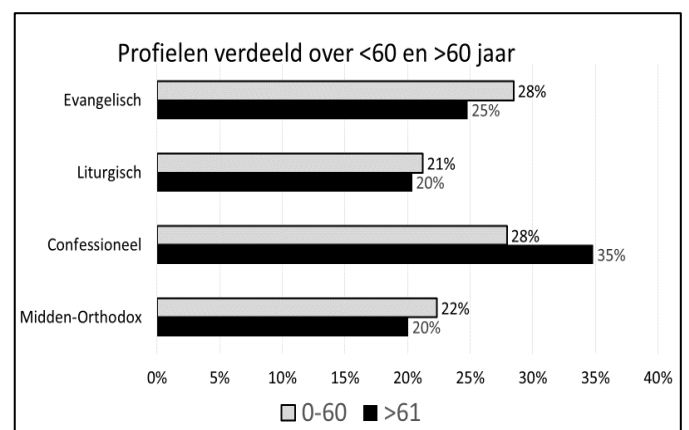
Verder zijn de profielen waarschijnlijk minder sterk dan vanuit de theorie verondersteld en hebben de moeilijkheid en inhoud van de vragen ook bijgedragen aan een wat diffuse uitkomst.

Dat neemt allemaal niet weg dat de uitkomsten het beeld van de Protestantse Gemeente Scheveningen verder inkleuren en helpen om wel of niet te besluiten tot een indelingsoperatie 'op profiel' zoals destijds in de Hervormde Gemeente Kampen.

Kijken we naar deze profielen, over alle wijken genomen, dan is de verdeling zoals in het volgende diagram aangegeven

Zoomen we wat verder in op de verdeling van deze profielen over de leeftijden dan levert dat, als we de grens bij zestig jaar leggen, het volgende plaatje op.

Gemeenteleden onder de zestig die de enquête invulden zijn gemiddeld wat meer evangelisch georiënteerd en rekenen zich wat minder tot de confessionele geloofsrichting.

Nog even voor de duidelijkheid: Het aantal mensen per wijkgemeente dat deze vragenlijst heeft ingevuld is niet van invloed op welk besluit zal worden genomen!

Bij de open vragen tekende zich een tweedeling af: Een deel wil het graag houden zoals het nu is. Een mooi voorbeeld daarvan is het antwoord op de vraag naar de ideale gemeente: 'zoals dominee Maasland het doet'. En een gebouw afstoten? Nee!

Een tweede groep is, gegeven de huidige situatie, juist toe aan vernieuwing en adviseert nu 'kansen te grijpen' en 'door te pakken'. Tja, het zal niet eenvoudig zijn het iedereen naar de zin te maken.

De uitkomsten moeten nog iets verder uitgewerkt en op maat gesneden worden en komen dan ook op de website 'www.kerkopkoers.nl'.

Hoe het verder gaat

Op basis van alle verzamelde informatie worden tegen de achtergrond van te nemen maatregelen een aantal **scenario's** opgesteld: Welke verschillende mogelijkheden zijn er om de kerk weer 'op koers' te krijgen? Met welke kerkgebouwen willen we verder en met welke formatie enz.

Afweging

Vervolgens komt er een ingewikkeld proces van 'wegen' van de voordelen en de nadelen van de verschillende scenario's. We gaan proberen in een enquête in januari een aantal scenario's of oplossingsrichtingen aan u voor te leggen met het verzoek om een reactie. Alle mensen van wie we het e-mailadres hebben n.a.v. de vorige enquête gaan we daarvoor weer uitnodigen. Mocht u hier aan mee willen doen en uw e-mailadres nog niet hebben doorgegeven, doet u dat dan alsnog naar janboer@kerkvitaal.nl.

Ook de bestaande klankbordgroepen spelen in deze fase een rol: Hoe kijken de leden van de klankbordgroepen tegen de verschillende scenario's aan? Maakt u nog geen deel uit van een klankbordgroep maar zou u wel in deze fase, naast het invullen van de enquête, uw licht hierover willen laten schijnen, stuurt u dan even een mailtje naar janboer@kerkvitaal.nl. Dan gaan we proberen dat te regelen.

Besluitvorming

Vervolgens is het de bedoeling dat in de vergadering van de Algemene Kerkenraad van 6 februari knopen worden doorgesneden: Zo en zo gaan we het doen. Over dat besluit wordt u op een gemeenteavond geïnformeerd en zal de Algemene Kerkenraad luisteren naar uw reacties. Deze reacties worden dan weer gewogen in de Algemene Kerkenraad die op 6 maart gepland staat. Dan zal het besluit van 6 februari worden

bekrachtigd. Of aangepast, als uw reacties of die van de wijkkerkenraden daar aanleiding toe geven.

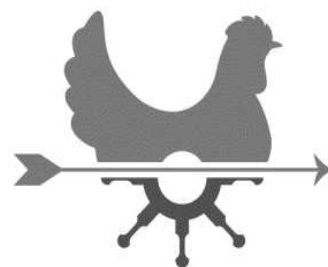
In verband met vragen hierover nog even een paar zaken zoals de **Kerkorde** die voorschrijft: Alleen de Algemene Kerkenraad beslist over de gebouwen. Maar wel 'de gemeente gehoord hebbende'. Uiteraard is het geluid uit de wijkkerkenraden ook van belang en de Algemene Kerkenraad is verplicht het advies van het College van Kerkrentmeesters in te winnen.

Mocht het op een stemming aankomen, dan kan de Algemene Kerkenraad gewoon bij meerderheid van stemmen besluiten. Tegelijkertijd begrijpt u dat als zo'n ingrijpend besluit met 1 stem verschil wordt genomen, er nog wel wat werk aan de winkel is om het draagvlak te vergroten.

Meebidden?!

Een belangrijke aanleiding tot het instellen van de Commissie Toekomstverkenning en het opstarten van Kerk op koers was de noodklok die de kerkrentmeesters luidden: het gaat nu financieel al niet goed en als we niets doen gaat het in de toekomst helemaal niet goed.

Maar naast deze 'financiële urgentie' is er ook 'geestelijke urgentie'. Op allerlei manieren neemt de betrokkenheid op de gemeente af. Laat er veel gebed zijn om het tij te keren! En tegelijkertijd om wijsheid hoe ons te verhouden tot de ontwikkelingen die er zijn. Gelukkig zien we heel veel enthousiasme, geloof, hoop en liefde in de gemeente. En er ontstaan zulke mooie ideeën. Laten we in vertrouwen op God verder bouwen aan een vitale gemeente die 'op koers is'!

Kerk op koers

Meer informatie op www.kerkopkoers.nl of via janboer@kerkvitaal.nl en **06 111 11 538**

Tot zover het katern 'Kerk op koers'. Op de volgende bladzijde kunt u uw tocht door de reguliere inhoud van de kerkbode vervolgen....

Wel de volgende kerkbode in de gaten houden voor actuele informatie over het proces.